

Oświadczenie

dr. Janusza Kochanowskiego, Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych

Wyrażam swoje zaniepokojenie w związku z przygotowanym projektem ustawy o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, którego celem jest znaczne rozszerzenie obszarów objętych zakazem palenia tytoniu.

Mając na uwadze założenia Ramowej Konwencji o Ograniczaniu Używania Tytoniu ratyfikowanej przez wszystkie państwa członkowskie Światowej Organizacji Zdrowia, w tym Polskę, a także zalecenia Rady Unii Europejskiej w sprawie działań prewencyjnych służących zapobieganiu używaniu tytoniu, pragnę wyrazić pełne poparcie dla idei zdrowego trybu życia oraz wolności człowieka od wszelkich nałogów. Palenie tytoniu może stać się przyczyną wielu groźnych chorób, także dla osób niepalących, którzy przebywają w otoczeniu palaczy. Ustawy podobnego typu zostały także ostatnio przyjęte w wielu państwach europejskich, m.in. we Włoszech, Irlandii, Norwegii czy Szwecji.

Należy jednak podkreślić, że żadna słuszna idea nie może w konsekwencji prowadzić do nieproporcjonalnego i nadmiernego ograniczania praw jednostki. Wszelkie działania mające na celu ograniczenie narażania na szkodliwe działania dymu tytoniowego oraz zapewnienie komfortu osobom niepalącym są uzasadnione wtedy, kiedy pozostają w zgodzie z zasadą niedyskryminacji i równości wszystkich obywateli wobec prawa.

Nie można za takie uznać ograniczenia polegającego na zakazie palenia wyrobów tytoniowych w prywatnych środkach transportu samochodowego, tudzież w odległości mniejszej niż dziesięć metrów od wejścia do zakładów pracy czy obiektów publicznych. Zawarta w Konstytucji RP zasada wolności jednostki oznacza, że jednostka posiada – prawnie chronioną – sferę życia prywatnego. Zakaz palenia przez kierowcę w jego własnym samochodzie oznacza – moim zdaniem – wkroczenie państwa w sferę, która przepisami regulowana być nie powinna.

Trudno też znaleźć uzasadnienie dla nieproporcjonalnie wysokich kar grzywny (do 20 tysięcy złotych – sic!), którym miałyby, zgodnie z przepisem projektu, podlegać osoby, które wbrew zakazom dopuszczają na podległym im terenie do palenia wyrobów tytoniowych.

Chcąc promować zdrowy tryb życia ustawodawca powinien mieć na względzie konstytucyjne prawa i wolności człowieka, tak, by decyzje podejmowane w imię

słusznej idei nie nosiły znamion dyskryminacji, czy prześladowania osób prowadzących inny tryb życia.

Powinien też wystrzegać się ustawodawstwa, które w praktyce będzie trudne do wyegzekwowania i które narażać będzie państwo na śmieszność.

dr Janusz Kochanowski
Rzecznik Praw Obywatelskich